

ORSZÁGOS
KÖNYVTÁR

A Járás

12

Mária Antónia Bourbon-Pármái hercegnő,
a királyné nővére.

Kosel felvétele.

Holzer
cs. és kir. udvari és kamarai oxállító
divatháza
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 2.

COGNAC
KEGLEVICH
GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN UTÓDAI BUDAFOK

Rácz Dániel

Női felöltők, angol kosztümök és alkalmi toilettek,
blousok, pongyolák áruhaza és műtermei

Sürgönyeim „Roberácz“
Telefon: 167—02.

Budapest,
IV., Rígyó-utca 2.

DEDE WOCHE EIN HEFT PREIS 50 DTG.
Deutsche Sankt Georg Sportzeitung
 30. HEFT 1913
 XIV. JAHRG. 25. OKTOBER
 Offizielles Organ des Kartells für Reit- und Fahr-Sport
 U. d. Laden 21 Conrad Felsing U. d. Laden 12
 BERLIN W. 35
 Touren- und Lastwagen
 Berlin-Halensee, Joachim-Friedrichstr. 37-39.

Wer sich für
**Reit- und
 Fahr-Sport**
 und
Pferdezucht
 interessiert,

lese die illustrierte Sportwochenschrift

„Sankt Georg“

Bezugspreis für 1/4 Jahr M. 6.—

:: Probehefte kostenlos. ::

Verlag Sankt Georg G. m. B. H. Berlin W. 35.

Báró Bianka fényképészeti műterme.

Különlegesség: színes foto-szixsek.

Telefon: 95—18. Budapest, II., Margit-körút 1.

NEMESSÉGIÜGYEK
 KISMAGYARI KEMPELEN BÉLA
 BUDAPEST
 VIII. JÓZSEF-KÖRÚT
 TELEFON JÓZSEF 20-22
KAMARÁSI ÖSFÁK

LOHR MÁRIA · KRONFUSZ

Gyár és fő-üzlet: Budapest,
 VIII., Baross-utca
 85.

Telefon József 2-37.
 Fiókok: II., Fő-utca
 27., IV., Eskü-ut 6,
 Kecskeméti-utca 14,
 VI., Andrássy-ut 16,
 VI., Teréz-körút 39,
 V., Harmincad-u. 4,
 VIII., József-körút 2.

A főváros első és legrégebb
 csipkétisztító-, vegytisztító és
 kelme-festőgyári intézete ala-
 pitva 1867. évben

LITCKE

Casino
 for England
 Cremant Rosé
 Sport

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. – TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV., REÁLTANODA-UTCA 18. – TELEFON: 156–92.

IV. évf.
12-ik szám.

Előfizetési árak: egy évre 28 kor., félévre 14 kor., negyedévre 7 kor. Egyes szám ára 60 fill.

Budapest,
1917. március 25.

Forradalom.

Gapon lelkész . . . templomi zászlók . . . aranyozott bronz kereszték, szent képek és Nikoláj fotográfiai a melleken . . . Emlékeznek még, kérem, az utolsó orosz forradalomra? . . . Az Üdv 1905. esztendejét irták akkor a kalendárium szerint és a fehér cár ajtatos muzsikjai sárga ördögökkel verekedtek a mukdeni hómezőkön. Háboru volt akkor is, de Pétervár népe nem vére szomjazott, csak kenyérre volt éhes, mint most. És megindult a Putilov-gyárak felől a téli palota elé, békésen, szent énekeket zengedezve, de a Narva-kapunál már élesre töltött a katonaság. És a Nikoláj arcképe, a templomi zászlók és a kereszték golyóktól átlyukasztva hullottak a hóba. Halottak, sebesültek, jajgatás, halálhörgés és azután a statárium. Az orosz kormánynak kész blankettája van a forradalmak elintézésére . . .

De azért mégis csak emberek halnak meg, a forradalom örökre él és a Knyaz-Potemkin legényei ma is ott vannak az orosz hadseregben. A forradalom örökre él és testvére a háborunak. Most újra fölemelte a zászlót, de a Nikoláj képét nem tűzte a mellére. Mert a forradalomnak is megvan a maga divatja és II. Miklós nimbusza elkopott a három év óta tartó háboruban. Mondják, hogy angol kéz van a játékban és mondva csinált revolúció lepte meg a vérködben forgó világot. Lehet. Ellenben bizonyos, hogy ma már nemcsak az éhező nép, nemcsak az elgyötört munkás szívét dobogtatja forradalmi eszmékkel Március, hanem az egész orosz társadalom szava zúg bele a tavasz szelébe, mely a megújulás szent eszméit hozza szárnyán.

Az orosz intelligencia, a pétervári társaság legjobb elemei, tudósok, pénzemberek, neves ügyvédek angol izgatás nélkül is titkos mozgatói a forradalomnak Péterváron s bennünket ez kell hogy érdekeljen elsősorban. Itt nem lehet szó elvakult rajongókról, itt a birodalom leghiggadtanabban gondolkozó elemeivel állunk szemben. Arcukon hiába keresnők az obligát összeesküvő tipust, — a legdivatosabb negyedekben, a legmodernebb tiszobás lakásokban ötórás tea idején beszélnek terveikről. És a szamovár halk zümmögése

mellett, illatos cigarettafüst kék ködében építik ábrándváraikat. E színes tündérpaloták angyala a Béke, ura a Becsület és mintha a biedermeier tisztailatu levegője áradna felénk e termekből.

Az asszony a lelke e születni készülő reneszánsznak, a karcsu, szőke orosz dáma, akit csilingelő szánok ölében, vagyont érő prémekben csodál a Newski-Prospekt gavallérja, de aki otthon komoly dolgokról hallja az urát beszélni és mialatt elgondolkodik egy uj, egy szebb világ képén, apró léhaságok, csillogó ürességek halnak meg észrevétlenül a lelkében.

És titkon ezer és ezer rubelek gyűlnek össze forradalmi célokra és vajjon ki tudja, az ábránd meddig marad még pusztá álomkép a cigarettafüst felhőjében. A fegyver visszafelé is elsül néha és Anglia is tévedhet egyszer a dolgaiban. Mert vannak, ó egyre többen vannak Oroszországban, akiknek nem az a fontos, hogy Nikolájnak hívják-e a cárt, vagy Mihálynak, hanem a kiknek lelke békére szomjazik s a békés fejlődés, az emberhez méltó kultúra biztosításával akarja megcsinálni a társadalom forradalmát.

Ez az egyetlen cél: a kultúra, a humanizmus szentesít minden forradalmat és az orosz társadalom hosszú éjszakája után — úgy látszik — dereng már a hajnal. Mert hiába voltak Nagy Péterek és Katalinok cárijai a fehér birodalomnak, fekete és hosszú volt az éjszaka századokon keresztül, melybe olyan óriás szellem is mint Tolsztoj, csak a hold szelid fényével tudott belevilágítani.

A zsarnokság köde sűrű és vigasztalan, s elűzésére templomi zászló és Nikoláj arcképe nem elegendő. Gapon lelkész sem. Sőt Anglia sem. Március lelke kell

hozzá, valami titokzatos szent erő, mely nem cárokat tüzeiben.

Most Oroszország hideg, lomha földjét csókolta meg.

A csók lángja ott ég már a szemek szivárványán és pirosra festi a kékszemű pétervári dámák finom vágású ajkát. Talán az utolsó orosz forradalom van születőben. . . .

A cárevics.

A régi magyar társaság.

A nagy háboru szédületes forgatagában egymást nyomom követő korszakos események új élet, új társadalmi fejlődés képét vetítik a jövő horizontjára. A láthatár még borus, a vihar még nem ült el, de az éj alján már szakadoznak a felhők és kék csikok szegélyét aranyos-pirosra festi a kelő napsugár. A Ma véres határkő a régi és az elkövetkező Magyarország között és ha a történelem nem tanítaná is, éreznünk kell, hogy e vajdó évek nemcsak a Béke születését ígéri, hanem a nagy evolúciók izzó kohójában a Tegnapi történelmét zárják le. Mielőtt a harc és háboru végleg ráfordítaná a feledés kulcsát az oly gyakran szépnek mondott régi jó idők csikorgó vasajtájára, e hasábokon helyénvalónak látjuk, hogy mint fakuló tükrökben még egyszer megmutassuk a régi magyar társaság képét a mainemzedéknek. Nem az egészen közeli múltat akarjuk fölleveníteni, — ezt a mai generáció is átélte már — inkább a hetvenes, nyolcvanas évek története lesz — úgy véljük — érdekes, a melynek már patinája is van egy kevés és a melyről már deres nagyapák beszélnek ifjú unokáknak. A teljes szélcsend kora volt ez, a mikor a béke ölen nőtt, izmosodott ezer évének utolsó tizedeiben a magyarság és kialakult, szerveződött a modern társadalmi élet is. Érdekes könyv akadt a kezünkbe abból az időből: jól ismert névtelen szerzők rajzolták képét e boldog kornak, színesen, elevenen, a melyen minden alak él, minden esemény közvetlenül szól hozzánk.

Ebből a régi munkából óhajtunk közölni hosszabb cikksorozatot, mely, hisszük, kedves és érdekes lesz a mai magyar társaság számára. Keveset, többnyire alig változtatunk a régi íráson, legyen a kép hű tükre a multnak, a melyben megnézni magunkat oly üdvös és tanulságos.

A cikksorozatot az akkori magyar udvar leírásával kezdjük, melynek napja a férfikora delét élő *Ferenc József* volt, csillaga pedig boldogemlékű *Erzsébet* királyné. Ifjúkora tavaszát élte *Rudolf* királyfi szépséges hitvese, *Stefánia* oldalán. A két királykisasszony, *Gizella* és *Mária Valéria*, Budavárában *József* főherceg, *Klotild* főhercegnő és *Köburg Fülöp* a magyar udvari élet kimagaslóbb alak-

jai. A többi név közül, mely e históriák során életre kél, ezt a ragyogó sort iktatjuk ide, mindennél ékezebben beszélő előszavául, — *a régi magyar társaságnak*.

Id. Ábrányi Kornél, Aczél Béla báró, Alexander Bernát, Andrásy Gyula gróf, Andrásy Gyuláné Kendeffy Katinka grófné, Andrásy Manó gróf, Apponyi Albert gróf, Apponyi György gróf, Arany László, Bajza Lenke, Bánffy Albert báró, Bánffy György gróf, Barabás Miklós, Baross Gábor, Bartha Miklós, Batthyány Emma grófnő, Beöthy Akos, Berczik Árpád, Berzeviczy Albert, Bittó István, Blaskovics Ernő, Blaskovics Miklós, Cziráky Antal gróf, Cziráky Béla gróf, Csáky László gróf, Csekolics Endre gróf, Csiky Gergely, Degenfeld Ilona grófnő, Degenfeld Berta grófnő, Dessewffy Aurél gróf, Dessewffy Aurélné grófné, Dobsa Lajos, Edelsheim-Gyulay Lipót báró, Emmer Kornél, Eötvös Károly, Eötvös Lóránd báró, Erdődy Ferenc gróf, Erkel Sándor, Elek Gusztáv, Esterházy Miklós herceg, Esterházy Mór gróf, Falk Miksa, Fehérpataky László, Fejérváry Géza báró, Fenyvesi Adolf, Fenyvessy Ferenc, Festetics Taszilo gróf, Feszty Árpád, Fiáth Mária bárónő, Gajzágó Salamon, Ghyczy Béla, Ghyczy Kálmán, Goldzieher Ignác, Gromon Dezső, Györy Mária grófnő, Gyulai Pál, Gyürky Ábrahám gróf, Haggemacher Henrik, Haynald Lajos, Hampel József, Harkányi Frigyes, Hegedüs Sándor, Herman Ottó, Hodossy Imre, Hoitsy Pál, Hollán Ernő, Horánszky Nándor, Horváth Boldizsár, Horváth Gyula, Hunyady László gróf, Irányi Dániel, Istóczy Győző, Ivánka Zsigmond, Jekelfalussy Lajos, Jókai Mór, Jókainé-Laborfalvy Róza, Kaas Ivor báró, Kállay Béni, Kamermayer Károly, Karácsonyi Guido, Károlyi Alajos gróf, Károlyi Clarisse grófnő, Károlyi Gyula gróf, Károlyi László gróf, Károlyi István gróf, Károlyi Sándor gróf, Károlyi Tibor gróf, Károlyi Tibor grófné, Károlyi Viktor gróf, Károlyi Viktor grófné, Károlyi Pálma grófnő, Kautz Gyula, Keglevich István gróf, Kemény Gábor báró, Kemény Kálmán báró, Kerkápoly Károly, Khuen-Héderváry Károly gróf, Konkoly Thege Miklós, Korányi Frigyes, Korizmic László, Kovács Gyula, König Gyula, Krail Irma, Kruspér István, Kürthy Emil, Kugler Adolf, Kvaszay Ernő, Lánchy Gyula, Liphay Béla báró, Liszt Ferenc, Lotz Károly, Lukács Béla, Madarász József, Majthényi László báró, Majthényi Ottó báró, Majláth Antal gróf, Majláth Sarolta grófnő, Maszák Hugó, Mikes János gróf, Mikó Imre gróf, Mikszáth Kálmán, Munkácsy Mihály, Nagy Iván, Nádasdy Ferenc gróf, Náday Ferenc, Navrátil Imre, Nemes Vince gróf, Ney Ferenc, Neményi Ábrus, Nyáry Jenő báró, Nyáry Albert báró, Odescalchy Artur herceg, herceg Odescalchy Gézáné, Odescalchy Gyula herceg, Orczy Béla báró, Orczy Sarolta bárónő, Pallavicini Sándor őrgróf, Pálmay Ilka, Paulay Edé, Pálffy Miklós herceg, Pálffy Gabriella grófnő, Pálffy János gróf, Péchy Tamás, Péchy Manó gróf, Péchy Jaqueline grófnő, Peregrini Elek, Podmaniczky Frigyes báró, Podmaniczky Gézáné, Ponori Tewrewk Emil, Pongrácz Emil báró, Prandau Gusztáv báró, Pulszky Ágost, Pulszky Ferenc, Pulszky Károly, Radvánszky Béla báró, Rákosi Jenő, Ráth György, Reviczky Gyula, Révay Gyula báró, Rohonczi Gida, Rónay Jácint, Roskoványi Ágoston, Rudnay József, Salamon Ferenc, Schlauch Lőrinc, Semsey Andor, Sennyey Pál báró, Silber-

Félix, Bourbon-Párma hercege, a 15. sz. dragonyosezred főhadnagya, a magyar királyné fivére. Huszonnégy éves.

stein Adolf, Sina Simon báró, Somogyi Károly, Somssich Pál, Somssich Imre gróf, Steiger Gyula, Szana Tamás, Szarvas Gábor, Szapáry István gróf, Szapáry Gyula gróf, Szapáry Géza gróf, Szécseny Antal gróf, Széchenyi Béla gróf, Széchenyi Pál gróf, Szemere Attila, Széll Kálmán, Szilágyi Dezső, Szily Kálmán, Szmrecsányi Dárius, Szokolay Viktor, Szontagh Pál, id. Szögyény-Marich László, Thaly Kálmán, Thallóczy Lajos, Than Károly, Teleky Géza gróf, Teleky Gyula gróf, Teleky Samu gróf, Teleki Sándor gróf, Teleki Sándor grófné, Teleki Margit grófnő, Telepy Károly, Tisza Kálmán, Tisza Lajos gróf, Tisza László, Tisza Paula, Tisza István, Tomori Anasztázia, Tóth Béla, Tóth Vilmos, Turolla Emma, Ungér Alajos, Ürményi Miksa, Vadnai Károly, Vadnay Lajos, Vaszary Kolos, Vay Miklós báró, Vámbéry Armin, Vécsey Tamás, Vigyázó Sándor, Vizváry Gyula, Vizsolyi Gusztáv, Vörösmarty Ilona, Wahrmann Mór, Wenckheim Bélabáró, báró Wenckheim Leontina, Wenckheim Frigyes, Wenczel Gusztáv, Weisz Bernát Ferenc, Wesselényi Róza báróné, Wodianer Albert báró, Wohl Janka, Wohl Stefánia, Zichy Antal gróf, Zichy Géza grófné, Zichy József gróf, Zichy Jenő gróf, Zichy Margit grófnő, Zichy Nándor gróf, Zichy Sarolta grófnő, Zsigmondy Vilmos, Zsivora György.

* * *

I. Magyar udvar.

A magyar nemzet géniusza összeforrott a királyság eszméjével.

Halad a magyar a korról, úgy az anyagi téren, mint az értelmi téren s ez képezi elismert hősiessége mellett ma már legfőbb büszkeségét: de bármily lélekemelő is az a haladás, melyet az utóbbi évtizedek alatt elért, e haladás nem ellentétes, de bensőségteljesen következetes volt folyton koronás királyra iránt érzett kegyeletével, melyet őseitől örökölt, egész a mai napig. Oly nemzetek beléletét is, minő az angol és a spanyol, érintette már századunk második felében a köztársasági áramlat perzselő heve: a magyar legtragikább válságai közepette is érintetlen maradt minden ily fuvallattól. S ma a magyar nemzet dinasztikusabb, mint Hunyady Mátyás királysága óta valaha volt. Igen, mert koronás királyában megtestesítve látja, alkotmányának helyreállításáért, azon eszményét, a melyért csak lelkesedni tudott minden időben: a lovagias fejedelmet, a ki tiszteletben tartja, a mire megesküdött, az alkotmányt, és uralkodik magyar agy, magyar szív szerint.

Hunyady Mátyás óta nem is dobogott oly őszinte hévvel a fényes nemzeti jelmezében királyának udvarába belépő magyar szíve.

Hunyady Mátyás után két gyenge Jagelló következett, a kiknek szánalomra méltó alakja egyáltalán nem

volt képes emelni e hazában a királyi tekintélyt; ama közel negyedfélszáz év alatt pedig, mely a mohácsi vesztől 1867-ig fejünk fölött elviharzott, legtöbbször a honfui szenvedések fájalmától sajgott e nemzet értelmisége, csekély kivétellel, az udvaroncok és az aulikus párt kivételével, egész tömegében, egész valójában.

Mária Teréziáért rajongott a veszély pillanatában, meg is mentette trónját, midőn azt oly sokfelől végromlás fenyegette. De Mária Terézia udvara nem volt még magyar, nem hangzott még akkor Árpád nyelve Szent

István trónja körül, — szintugy nem a fölvilágosult, emberszerető II. Lipót idejében, s még mindig mereven állott a rendi alkotmány, a mely a maga öröklött válfalaival a nemzet gyermekeit egymástól annyira távol tartotta.

Az 1848-iki törvények e válfalakat ledöntötték, és a mióta I. Ferencz József Szent István koronájával föl-kent fején a koronázási halmon az ősi kardot megvillogtatta: nincs többé a törvény előtt e hazának mostoha gyermeke, de nincs többé a tényleges államhatalom előtt sem: mert a tényleges államhatalom törvényes is, és a törvénynek, mely a nemzet minden hífiát egyenlő szeretettel öleli a haza keblére, a legszigorubb s egyuttal a leggyöngédebb atyai szeretettel gondozó őre maga a király.

Csak az, a ki megérti ezt: csak az képes megérteni azt a szeretetet is, a mely e hazában ma a trónt környezi.

*

Királyunknak már lovagias megjelenése is a nemzeti önértetet emeli a magyar emberben.

Nemcsak példás uralkodó az alkotmányos felségi jogok gyakorlásában, de fáradhatatlanul munkabíró is fejedelmi teendőinek mindennapi ellátásában. Az a fejedelmi kéz, mely oly bizton lövi le a láthatatlanságba emelkedő bérci sást, s oly remekül kezeli rohanó hadoszlopainak élén a vágató arab ménen a gyepelt, napjában a fejedelmi íróasztalnál is annyi munkát, oly lelkiismeretes belemélyedéssel végez, hogy alig birná meg azt az államnak kevésbé edzett kenyérkereső hivatalnok.

Elteltekintve ama napoktól, a melyeken merész vadászkalandok által frissíti föl munkaerejét, Ferencz

René, Bourbon-Párma hercege, a 15. sz. cs. és kir. dragonyosezred főhadnagya, a magyar királyné fivére. Huszonhárom éves.

József már oly kora reggeli órákban végzi fejedelmi munkáját, a midőn még az államgépezet összes közgei kivétel nélkül álomba merülve kergetik a földi lét illuzióit. Négykor, ötkor reggel már rég hivatalos akták előtt ül, s betűről-betűre végig olvas minden bírói ítéletet, mely a kegyelmi jog gyakorlása végett hozzá fölterjesztetik.

Emlékező tehetsége rendkívüli. Érti a birodalom összes népeinek nyelvét, folyékonyan beszél pedig vagy tizenkettőt.

Felsőleges nevével, a királyasszonnyal rendszerint angol nyelven társalog, de vajmi gyakran édes hazánk nyelvére fordítja a szót.

A magyar nyelvnek teljes birtokában, oly mintaszerű kiejtéssel és hangsúlyozással beszéli azt, hogy tanulhatna tőle nem egy magyar akadémiai tag.

Nem kevésbé meglepő, mennyire jól tud emlékezni még évtizedek múlva is azokra, a kiket valaha, tán csak éppen egyszer látott.

*

A királyasszony festőileg szép alakján örömittas önérettel csüng a magyar nemzet minden rétege, irigylik őt tőlünk Nyugateurópa bámuló nemzetei és a késő utókornak hirdeti e délceg női szépség bájait egy egész irodalom.

Lényének fényét csak egy mulja fölül: a szünni nem tudó könnyörézet magasztossága, melylyel nem sejtett pillanatban a legtávolibb tájakon is letörli a szenvedő anya és a szenvedő gyermek szeméből a könnyűt.

Már alkotmányosságunknak fölujuló hajnalhasadta előtt, a zord idők ama kétségbeesztő sötétében, az ő alakja volt az, a melyre tekintve, a magyar nemzet újra remélni tanult jövőjében. Már ekkor sajátította el a királyasszony zengzetes nyelvünket, s azóta folyvást a legbensőbb előszeretettel beszéli azt felsőleges családja körében. Beszéli pedig oly szépen, miként eddig magyar királyné még soha.

De még van egy nemes vonása a királyasszonynak, a mely méltó mintául szolgálhatna minden uralgó hitvesének! Nem avatkozik a politikába, nem avatkozik a közügyekbe, csak akkor, ha lendületet, ha támaszt kell nyújtani a közjótékonyág valamely nagy-szerű kezdeményezésének.

Lajos, Bourbon-Párma hercege, a magyar királyné fivére.
Tizennyolc éves.

A trónörökös, Rudolf főherceg rendkívüli tüne-mény a Habsburgok dinastiájában.

Egy eszményi alak ő, a mely magában egyesíti a lovagkor legendáját a jövő század óriás kulturális kibontakozásának reményével.

Ott lebeg a bérctetőn, s űzi a vakmerőn szökellő zergét szikláról-sziklára, — egy óra mulva muzeumában ül, boncolgat, görcsövez és elmélkedik a fauna titkai fölött, mint egy szellemdus természetbuvár; majd ismét papírra teszi gondolatait oly csinnal, mely lelkesedésre ragad egy Jókai Mórt.

Magas műveltsége, világlátott önészlelésen alapuló, sokoldalú kép-zettsége, komoly élet-iránya örömet okoz nemzetének: mert oly vonásokat ismert föl leendő királyában, a melyek ma már egye-dül is biztosítékai lehetnek egy valóban korszerű uralkodásnak.

A mi trónörökösünknek van egy tulaj-donsága, a mely a történet folyamában ép-pen nem volt közös rendszerint európai trónörökössel, de a mely tulajdonság el-végre is nagyon diszé-re válhatnék bármely trónörökösnek: és ez az, hogy Rudolf főher-ceg valóban férfias nyíltságánál fogva nem barátja a leplezgető beszédmodornak, ha-nem épp úgy vallja, mint szereti hallani a jól átgondolt, komoly, őszinte szót. Megmond-ta ő eléggé érthetőleg, hogy mi nem tetszik neki ifjabb mágnása-inkban. Nem hajhász-sza a népszerűséget, nem alkalmazkodik az előítéletekhez, az áram-latokhoz még a társa-dalmi téren sem; ha-nem saját érdemei, sa-ját egyéni ereje által igyekszik magához csa-tolni a nemzet értelmi-ségének hajlamait; és

ez helyesen van így. A jövő záloga ez; így illik ez Magyarországnak leendő apostoli királyához. A trónörökös fensőleges neje, Stefánia főhercegnő elbűvölte nemze-tünket keresetlenül szeretetreméltó ifju lényének üde fensőgével.

Már maga a gondolat, hogy a belgák alkotmányos királyának leánya, s a felejthetetlen József nádor unokája ő, — kedves gondolatot éleszt és egy édes visszaemlékezést minden magyar ember keblében.

A napok, melyeket a trónörökőspár Erdély bérci közt oly gyönyörrel, otthonossággal élvez, — a kitün-tetés, a barátságos vonzalom, a melylyel ifju főurain-

kat és családjaikat fesztelenül meghitt körébe vonja — mindez nagyon jól esik a magyarnak annyi komor nélkülözés és ádáz meghányattatás után.

*

A királykisasszony, Mária Valéria főhercegnő egészen magyar neveltetésben részesült. Gyermekkorától fogva magyar volt nevelő környezete, egy kitünő tudós és hazafias magyar főpap: Rónay Jácint püspök vezetése alatt. Most már az ifju, szép főhercegnő nemcsak hogy legkedvencebb olvasmányait a magyar irodalom termékei közül választja, de mint magyar író is disziti nemzetünk szellemi életét. Szinműveket ír magyar nyelven. Ki hitte volna, hogy lehetséges ez, még csak két évtized előtt is, a Habsburgok monarchiájában? Hiszen akkor alig türtek meg a Burg falai magyar szót, és főrangú magyar hölgyeink maguk is annyira elhanyagolták volt, hagyományos szokás szerint, nemzeti nyelvünket, hogy már-már úgy látszott, azt hiszik, hogy jól magyarul tudni ellenkezik egy magyar mágnásnőre nézve az udvarképeséssel!

*

József főherceg, a felejthetetlen József nádor méltó fia, tökéletes magyar ember. Nincs nálánál bensőségtelesebb, hivebb magyar e hazában.

Magyar az ő anyanyelve, magyar a gondolkozásmódja, magyar az életmódja, magyar minden kedvtöltése, magyar minden ízében a szive dobbanása.

Magyar, még pedig a színe-javából. Nem ismer ő sem kasztszellemet, sem affekciót: fenségesen magyar nála az értelem, a kedély, a rokonszenv egyaránt.

Midőn az alcsuthi csizmadiával varrat magának csizmát, — midőn fölszállítja fenséges családját az alföldiesen megrakott szénaszékér tetejére, — midőn tulajdon fenséges kezeivel főzi a paprikást, minden rendű és minden rangú szüreti vendégei számára, — midőn takaros makrapipával ajándékozza meg szeretett egykori nevelőjét, a nagyérdemű tudós Rómer Flóris apát urat, — meg a mikor táncra perdített Jókai Mórt a főhercegi kastély palotás termében: ekkor mindannyiszor a tőzsgyökeres magyar huszár legendáját éli át újra meg újra nemes lelke legtítkosabb mélyében. Szereti is a magyar ezt a főherceget, hogy szinte a szive tele csordul utána.

De hát József főherceg nemcsak mulatni tud hasonlíthatatlan magyar zamatossággal: dolgozni is tud és szeret ő úgy, mint az a magyar ember, a ki nem érti félre ezt az ígét, hogy a magyar embert az Isten is jó kedvében teremtette.

Példás apa, példás férj; fenséges gyermekeinek gondos nevelése valódi menyország volt az ő fenkölt lelkiismeretességének; egy oly magasztos feleség oldalán, mint Clotild főhercegnő — e fénytelt szépségű nemes női lény — a földi pálya egy oly férfiúra nézve, mint József főherceg, valóban csakis menyország lehet.

Gyönyörködhetik is fenséges gyermekeiben, mint a hogy gyönyörködik bennök az egész haza. Mária Dorothea főhercegnőnek tökéletes remek szépség, magában egyesíti fenséges anyjának és atyjának sugárzó vonásait és eszményileg magyar tulajdonait.

*

Emeli Budapest társadalmának színvonalát Koburg Fülöp főherceg és Koburg Lujza főhercegnő jelenléte is. Keresetlen szívjósága, gyöngéd nőiessége a főhercegnőnek tulragyogja még valóban szoborszerű szépségét is, és a mi valóban mintaképül szolgálhatna egy ország főrangú nővilágának: az a fejedelmi egyszerűség és családias közvetlenség, a mely a belgák királya e fenséges leányának úgy házi körét, mint társas érintkezését annyira jellemzi. A nyájasság nála nem leereszkedés, hanem egy tökéletes nő lelkülete, s hogy mennyire fölötté áll daliás férjével együtt a hagyományos előítéletek és szokások fölött, mutatja az a belértékénél inkább, mint kizárólagos rangi fényénél fogva Budapesten eddig még mindenestre szerfölött érdekes társaskör, melyet a főhercegi pár vendégszeretete dunaparti palotájában szokott maga köré gyűjteni. A főhercegnő házias teaestélyein jól találja magát oly hölgyek társaságában is, a kiket mindenekelőtt magas műveltségök minősít, s néha nem is születési rang az ily magas kitüntetésre; másfelől nem csodálkozhatunk, ha kivált eleinte high-lifeünk nem minden tagja volt képes magát az udvarképes fesztelenségnek abba az eszményi, családias közvetlenségébe beletalálni, melyet éppen sablonyszerűleg nevedett high-life-nagyságok egyoldalú fölfogásával szemben csakis oly kitünő fejedelmi nevelés képes mindvégig a fejedelmi izlés színvonalán föntartani, mint e főséges főhercegi páré.

Pedig nagyon, de nagyon sok az, a mit némely mágnásaink és mágnásnőink a dunaparti Koburg-palotának annyira családiasan berendezett termeiben tanulhatnának: — természetes méltóságot, melyet nem tesz kockára a szívjóságnak örök üdén mosolygó derüje, bensőségteletes családiasságot, mely a társas érintkezésben mindvégig kellő tapintatos harmóniába tudja hozni a nyugateurópai érzéket a magyaros életvidorsággal és mindenekelőtt aesztetikával párosult észszerű takarékosságot.

Hungária Nagyszálloda

Elsőrangú ház Budapesten.

Minden modern kényelem: fürdő, telefon, meleg és hideg vízvezeték.

Étterme az uri világ találkozója.

Joachim Albrecht porosz királyi herceg.

A Társaság

Cimképünkhöz. E heti számunk cimoldalát Zita királyné ifjabbik nővérének, Bourbon-Pármai Mária Antónia hercegnőnek arcképe díszíti. A királyné Ófelsége boldogult édesatyja, az 1907 november 16-án Pianorében elhunyt Róbert páрмаi herceg, tudvalevően két ízben nősült. Először 1869 április 5-én Rómában vezette oltár elé Mária Pia Bourbon-Sicíliai hercegnőt, a kitől kilenc gyermek származott: az 1899 január 19-én elhunyt Mária Lujza bolgár hercegnő, Ferdinánd bolgár cár első felesége; Luigia hercegnő; Henrik herceg; Mária Immakulata hercegnő († 1914 május 16.); József herceg; Mária Terézia hercegnő; Mária Pia hercegnő († 1915 január 29); Beatrix hercegnő, Lucchesi-Palli Pietro gróf felesége és Éliás herceg, a ki a mi hadseregünkben mint alezredes szolgált és Mária Anna ausztriai főhercegnőt vette feleségül.

Első nejének 1882 szeptember 29-én bekövetkezett halála után a braganzai hat infánsnő közül a legfiatalabb Mária Antónia portugál infánsnővel kötött második házasságot Róbert herceg. Az esküvő 1884 október 15-én volt a Fischhorn kastélyban Zell am See mellett. Ebből a házasságból tizenkét gyermek született: Adelheid hercegnő (sz. 1885 augusztus 5), a ki Mária Benedikta néven a Wight-szigeten levő Szent Cecil-ápátságban mint bencés-apáca él; Sixtus herceg (sz. 1886 augusztus 1.); Xavér herceg (sz. 1889 május

25.); Cicca hercegnő (sz. 1890 április 22.), a ki Scholastika néven Adelheid testvére mellett ugyancsak a Wightszigeti apátság tagja; Zita királyné (sz. 1892 május 9.); Félix herceg, 15. dragonos-ezredbeli főhadnagy (sz. 1893 szept. 28.); René herceg, szintén főhadnagy ugyanabban az ezredben (sz. 1894 október 17.); Mária Antónia hercegnő (sz. 1895 november 7.); Izabella hercegnő (sz. 1898 június 14.); Lajos herceg (sz. 1899 december 5.); Enrica hercegnő (sz. 1903 március 8.) és Gaetano herceg (sz. 1905 június 11.), a kinek X. Pius pápa volt a keresztapja.

Lapunkban belül Félix, René és Lajos hercegek arcképét közöljük, a kik mindjárt a háboru kezdetén mint közkatonák léptek hadseregünkbe. A kitüntetések, melyeket a királyi fenségek a fronton szereztek, a fényképfelvételeken láthatók.

*

Téli-tavaszi est. Augusztus királyi hercegnő asszony Majthényi Anna udvarhölgy útján köszönetét fejezte ki *A Társaság* szerkesztőségének a március 5.-iki téli-tavaszi est rendezéseért s ennek jövedelméből a doberdói hősök özvegy- és árvaalapjának juttatott 1760 korona összegért. Az est egyetlen kiadását a Winterri tanár tiszteletdíja képezte, mert a termeket az Országos Kaszinó díjmentesen engedte át, a nyomtatvány- és bélyegköltséget s egyéb apró kiadást pedig a jótékony célra való hozzájárulásként *A Társaság* szerkesztősége fedezte.

*

Joachim Albrecht porosz királyi herceg, alezredes, szabadságidejének elteltével két nappal itt tartózkodásra Budapestre érkezett s feleségével, Liebenberg Mária bárónővel a Dunapalotában szállt meg. Március 27-én a román határon fekvő ezredéhez fog ismét frontszolgálatra bevonulni. Joachim királyi herceg a magyar királyi automobilklub örökös tagjai sorába lépett. Hosszabb időt szándékozik a háboru után Magyarországon tölteni s az ország legszebb részeit gépkocsival fogja bejárni, hogy közelebbről is megismerje azt a földet, melynek védelmére a legvéresebb kárpáti harcok közepette egy sorban küzdött a magyar katonákkal.

Joachim Albrecht porosz királyi herceg látogatása egy dunai monitoron az óbudai hajó kikötőben.

A jótékonyaság szobra.

A s.-a.-ujhelyi Széchenyi-Wolkenstein estélyen ábrázolták: Éhlert Zelma, Ferenczy Ilonka, Hajós Ilona, Hornyay Karola, Kail Edith és Márta, Nagy Elza, Tátray Gaby, Dókus Birike és Istvánka, Donghó Gyula, Hornyay Ferike, Keresztaszeghy Sanyika. Vasutics Illés felv.

Széchenyi-Wolkenstein Ernőné grófné harmadfél-évre visszanyuló lankadatlan háborus tevékenységét ünnepelte a minap Zemplén-vármegye a grófnő ötvenedik születésnapja alkalmából.

Az ünneplés gazdag programja során elsőnek a feldiszített kórházban Szinyei Merse István v. b. t. t., főispán köszöntötte a grófnét, lelkesedéssel méltatva nagyszerű tevékenységét. Ezután a sebesültek és ápolónők megható gratulációja következett; majd a megyei jótékony egyesületek elnökei hódoltak vezérük előtt. A városházán diszgyűlés keretében Orbán Kálmán polgármester fejezte ki a város háláját a grófnő egész működését felölelő beszédben. Utána hadiárvaik vonultak be a tanácsterembe nagy jötevőjük elé. A Népkonyhában 5—600 szegény öltözött tőle telhetően ünneplőbe és egymást érték a megható jelenetek. Este nagyszabású jótékony előadás keretében ünnepelték a nagyszonyt.

Az estét Oláh Istvánné prologusa nyitotta meg, a melyet Oláh Rózsi urhölgy adott elő nagy hatással. Thomán Mária szép hegedűjátékában, Miksa Ilona ének-művészetében — Molnár Gyuláné diszkrét zongorakisérére mellett — egyaránt méltó kifejezést talált az ünnepi hódolat. Holló Andor érdekes felolvasást tartott, Juhász Jenő pedig néhány megkapóan szép háborus költeményét adta elő. Az előadást az ünnepelt jótékony akcióit allegorizáló élőkép fejezte be, a melyet Hornyay Béla rendezett kipróbált stílus-érzéssel.

A nemes grófné azok közül való, a kik a szeretet fényével és melegével áttörnek szenvedésünk ködét és mai életünkkel azt tanítják, hogy a front mögött egy nagyszerű bibliai arisztokrácia van sarjadóban: nem Gothában vezetnek almanachot róluk, — a Biblia lapjaira írják nevüket, — oda, a hol az irgalmasság testi és lelki cselekedeteiről van szó. Rendjelüket nem királyi kegy, hanem az áldozatos nagy munka büszke öntudata adja. Vörös kereszt ég a homlokukon.

Jósika Samu és — Fedák Sári. Érdekes, hogyan került e két név a világháború, a koncentrációs tervek, az orosz forradalom, a cár detronizálása idején egymás mellé. Fedák Sárít felkérték, hogy a Pro Transsylvania javára rendezendő hangversenyen szerepeljen. Fedák Sári azonban nem lépett fel, hanem leült és egy nagyon őszinte levelet irt Jósika Samu báró, v. b. t. t., a főrendiház elnökének, aki egyuttal elnöktársa Széchen Miklósné grófnének, a Pro Transsylvania másik elnökének. A művészek eddigi háborus áldozatkészségét hangoztatta Fedák Sári a levelében s kerekén kijelentette, hogy nem fog fellépni. Hogy miért, azt a Magyar Figyelő legutolsó számában, nem ugyan Fedák Sári, de azt hiszem, az egész magyar művészet nevében bőven kifejti Euterpe. Kommentár nélkül utalunk e cikkekre, vonatkozó megjegyzéseinket legközelebb részletesebben fogjuk kifejteni.

Ébner Béla és felesége Döbrentei-utcai lakásukban március 17-én nagyszabású estére látták vendégül a főváros előkelő társaságának számos tagját.

Jelen voltak: Darányi Gyuláné, Péchy Henrikné, báró Kétly Lászlóné, Illyés Gézáne, Hódossy Gidáné, Lyka Istvánné, Navratil Dezsőné, Tömöry Kálmánné és leányai, Rupp Lászlóné és leányai, Vámosy Zoltán és neje, Perczel Miklós és neje, ifj. Kolozsváry Miklós és neje, Pözel István és neje, Teleszky János, de Maistre Ferenc vicomte, Gaiger Dezső, Miklós Elemér, Vass Tibor, Ebbs Edgár, Hoór Egon, Vértesy László, Kuzmik Pál, Massjon Vilmos.

Herczogh Mór báró és felesége március 9-én este félkilenc órakor tizenkétszemélyes ebédet rendeztek Andrassy-uti palotájukban.

Sárosmegyei hadi és műkiállítást rendez május hónapban Bujanovics Gyula főispán feleségének lelkes vezetése alatt egy férfibizottság.

A kiállítás céljaira dr. Novák István eperjesi püspök átengedte a püspöki rezidencia termeit, hol Sárosmegyei hadi és műemlékek, régiségek, képek és fényképek lesznek összegyűjtve és kiállítva.

A hadi sirok alapja javára rendezett ezen kiállításon Szinyey-Merse Pál egy még sehol ki nem állított képe fogja a kiállítás fénypontját képezni. Érdekes lesz a sok antik butor, melyből Sárosban sok szép példányt őriznek a régi nemesi kuriákban.

A hadi kiállítás gazdag anyagát az 1914. és 1915. évi orosz betörés szomorú emlékei szolgáltatják.

A székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala a Harisbazar 1. sz. alatt megkezdte működését. A nagy perspektívájú intézmény élére a főváros Zilahy Dezsőt nyerte meg vezetőül. Ez a szerencsés választás reményeket kelt bennünk, hogy a kipróbált tehetségű igazgató vezetésével a hivatal meg fogja valósítani a hozzáfűzött reményeket és sikerülnie fog megszervezni azt a nagyarányú idegenforgalmat, melyet Budapest már csak természeti szépségeinél fogva is megérdemel, de amit a háboruban produkált magyar vitézség most erősen aktuálisá is tesz.

Vészi Margit olvasott föl a mult csütörtökön az Uránia Színházban. A jeles írónót, ki ezuttal a tenger-alattjárókról szóló előkelő közönségéhez, örömmel láttuk viszont a pódiumon s élvezettel halgattuk minden mondatát. Vészi Margit, ki hosszabb időt töltött flottánknál s tengeralattjárón is megfordult, felolvasásában elismerő hódolattal kivánt áldozni kiváló flottánknak, mely rettenthetetlen bátorsága mellett szerénységével tündökölt. Nincs fegyvernem és csapat, mely a háboru kezdete óta oly keveset hallatott magáról mint az osztrák-magyar flotta és Vészi Margit aktuálisnak vélte a nagy harc harmadik évében, hogy elmondja dicséretét a piros-fehér lobogó alatt küzdő hősokekről. A nagyszámu hallgatóság hálás örömmel fogadta Vészi Margit felolvasását és lelkes tapsal köszönte meg a nagyérdekességű előadást.

*

Kaszinói fecsegések. Természetesen a pétervári angol államcsinyről, s annak következményeiről folyik társaságszerte a szó. Mindenki tud valami érdekeset az orosz eseményekkel kapcsolatban mesélni. Nikolajevics Miklós nagyhercegre többen is emlékeznek parklubbeli látogatása idejéből.

Nagy kártyás volt az öregur, *Monte-Carlót* is minden évben szerencsétlente s ott aztán nem válogatott tulságosan partnereiben. G. Dezső beszéli, hogy egy izben a Sporting-klubban hármásban adták a bankot: egy idősebb párisi kokotte, egy belga pénzember, s a nagyherceg...

Tizenötezer frankkal kezdték a bankot s hetet ütöttek. Rengeteg pénz hevert előttük. A hetedik ütés után retiráltak s nagy tasakba gyömszölve a sok aranyat és papirbankót, egy csendes sarokba vonultak — osztozkodni. A kokotte, a belga pénzbaró és az orosz nagyherceg...

Márványszalra borították a pénzt, s elkezdtek számolni: ezer, ezer, ezer, — s így tovább, amíg a hatalmas nyereséget három részre osztották, s maradt a végén néhány száz frank. Ezt gavallérosan a kokottenak adták. — Madame, ön dolgozott, öné a felesleg.

A nagyherceg összeütötte a bokáját, köszönt mutyistáinak s két fiatal hölgy társaságában sugárzó arccal távozott.

Az új cár, Alexandrovics Mihály nagyherceg, Patay Gyurinak volt jó ismerőse St. Moritzban. Nagy élet járta akkor a szép engadini havasok között. Egyre-másra adták az ebédeket az orosz nagyhercegek, az amerikai milliárdosok s a magyar urak. Csendes barátságban éltek ott együtt az emberek. Ki gondolt akkor háborura? Pedig nem is olyan régen volt, három év előtt, 1914 telén. Előkerestem egy svájci lap francia nyelven megjelent 1914 februári példányát, s megtaláltam Patay Gyuri ebédjének, melyet az Enga-

diner Kulm-szállóban rendezett, részletes leírását. Micsoda névsor! Nézzük csak, báji Patay György ebédjén résztvettek: Mihály Alexandrovics és Andrej Wladimirovics orosz nagyhercegek (előbbi a cár testvéröccse, a jelenlegi cár), Ferdinánd Károly főherceg (Ferenc Ferdinánd főherceg öccse), Don Miguel Braganza hercege, portugál infans, XXXVII-ik Henrik Reuss herceg, Sergejevna Brattov Natália grófné, Windisch-Graetz Károly herceg és felesége sz. Festetics Alexandrine grófnő, Hatzfeld-Wildenburg Hermann herceg és felesége. Isenburg-Bündingen Margit hercegné, Matuschka Manfréd gróf és felesége, Burg Ferdinándné, Zonboff Sergej gróf, Harbural-Chamaré Félix gróf és felesége Karátsonyi Mämy grófnő, Miss Cladis Newberg, Mr. és Mrs. T. Heeren, Miss Marie Louise Wanamaker, Sternberg Adalbert és Lipót grófok, Mr. és Mrs. Littlefield, Madame Waddington, Capt. F. de Coube, Lehndorf-Kanitz Henrik grófné és leánya, Watwille báróné, Isenburg-Bündingen Miksa Frigyes hercegné, la Marquise de Castéja, Zamojska Ádámné sz. Potocka Mária grófné.

A szélrózsa minden irányában oszlott szét ez a három év előtti társaság. XXXVII. Reuss Henrik herceggel a Dardanellákban Mertens pasa táborában találkoztam azóta, a többi Isten tudja, hol jár? Patay Gyuri vendégei közül a legkevésbébbé kényelmes helyre azonban Alexandrovics Mihály nagyherceg került: — kénytelen kellett a cári trónra ültették.

Hová menjünk Berlinben? Bristol, Adlon, Esplanade-szállodák, Königliche Opernhaus, Deutsches Theater, Kammerspiele, Kleines Theater, Metropol-Theater, Admirals-Palast, színházak és mulatók.

Fényes Annuska eljegyzése. Fényes Annuska, legközelebb bucsut mond a színpadnak és férjhez megy. Vőlegénye Uray János báró piskolti nagybirtokos, urkocsis és versenystállótulajdonos. A nyilvános eljegyzést még e hó folyamán megtartják.

*

Petráss Sári férjhez ment. A Frankfurter Zeitung március tizenhatodiki számában az alábbi házassági hirdetés jent meg:

»Felix Sommerhoff und Czary Sommerheff geb. v. Petráss Vermaehlte. Budapest—Newyork, március 1917.«
Az érdekes házassági hirt a művészno hozzátartozói is megerősítették.

*

Halálozás. Nagycsepcsényi és muthnai Vladár Ervin cs. és kir. kamarás és neje szül. harasztkeréki Ferenczy Mária leánya, Carola Mária tizennegyedik születésnapján hosszabb szenvedés után elhunyt.

Dunapalota szálloda Budapest

(ezelőtt Ritz)

A legnagyobb kényelemmel berendezve.

Étterem. Bar. 5 órai tea.

Irodalmi séták.

Ő Méltósága már messziről megismert s ezuttal nem térhettem ki előle. Ő Méltósága irodalmi hölgy (ezt nem úgy kell érteni, hogy ír, hanem, hogy olvas, mindent elolvas) és néha komolyan zavarba tud hozni a kérdéseivel. Ezuttal azonban tudtam a leckét és elszánt készséggel vártam a támadást.

— Jó napot. Olvasta a két új regényt?

— Melyik kettőt parancsolja?

Ő Méltósága szelid megértéssel mosolygott.

— Igaza van. A termés bő és mi válogathatunk jóban, rosszban. Ezuttal azonban a Biró és a Csathó új könyvéről szeretném hallani a véleményét.

— Biró Lajos: Don Juan három éjszakája; Csathó Kálmán: Ibolyka; egy pesti kis leány kalandjai, — hadartam szolgálatkészen.

— Ugy van, — felelte Ő Méltósága elégedetten. — A címüket, látom, tudja, de én arra volnék kíváncsi, mi a véleménye a tartalmukról.

Csaknem meghajtottam magamat az utcán, mint az iskolásgyerek és rákezdttem:

— Biró ismét nagyon modern, a hőse Übermensch, a meseszöveg érdekes ugyan, de a regény morálja . . .

— Kérem, ne folytassa. Az első mondatából látom, hogy nincs tisztában azzal, amit mondani akar. Először is ez a regény nem modern, hanem konzervatív, hogy ne mondjam naiv a maga raffinériájával, a meséje annyira egyszerű és átlátszó, hogy Don Juan első éjszakája után holtbizonyossággal meg lehet mondani, mint fog végződni a harmadik; a mi pedig a morálját illeti, — nos, mit akart mondani a moráljáról?

— Csak annyit, kezitcsókolom, hogy egy kicsit polgári, olyan biedermeieres, amiből . . .

Ő Méltósága tiltakozva emelte föl a kezét.

— Látja, most is téved. Vagy maguknak annyira elromlott már az ízlésük, hogy a legtisztább költői igazságszolgáltatásból is gunyt üznek? Imádom Ninettet, érti? imádom azon a harmadik éjszakán és vele könyveztem én is a terrazon a reggeli mellett.

— De . . .

— Semmi de! Ehhez már igazán nem értenek maguk férfiak. Ha maguk tudnak olyan finom gazemberek lenni, mint ez a tenorista, a világrend csak úgy állhat helyre, ha akadnak Ninettek, akik szentek lesznek a tizenkettedik órában. Ennek így kell lenni és nem másképp, — legalább a regényben. És ha valaki ezt az igazságot olyan művészi lélekrajz keretében mutatja be, mint Biró, talán az élet is kedvet kap rá, hogy tanuljon a regénytől. Nincs igazam?

Fejet hajtottam és beirtam magamnak a szekundát Don Juan három éjszakájából. A következő kérdést azonban óvatosságból én vettem föl:

— És mi a véleménye Méltóságos asszonyomnak Ibolykáról?

— Nekem egyáltalában nincs véleményem, csak megmondom az igazat. Csathót szeretem; első regényétől el voltam ragadtatva, második könyvének kedves falusi izét örömmel élveztem, hanem ez az Ibolyka! . .

— Roppant bájos, kedves kis pesti lány, — siettem közbevágni.

— Na hallja! Hiszen ez egy veszedelmes perszóna, egy enfant terrible, egy angyalruhába bujt kalandornő.

— Csak színésznő . . .

— Annál rosszabb! De különben is, nem tudom elhinni, hogy ilyenek lennének a pesti színésznők. Megengedem, hogy festik az arcukat, hogy festik a hajukat, de hogy a lelküket is ennyire fessék és hogy még tévedésből se mondjanak igazat, — elképzelhetetlen előttem.

— Méltóságod nem ismeri a kulisszák világát. Ott túl a rácson . . .

— Más világ van, elhiszem. Csak ne elméskedjünk. Mindenütt megtalálom a jót és a rosszat. A rácson innen is. De miért keresni a rosszat és a csunyát, amikor annyi jót és szépet találhat az ember?

Itt már energikusnak kell lenni, — gondoltam magamban.

— Bocsánatot kérek, Ibolyka: típus és az író erről a tipusról akart szatírárt írni. Éppen azért, hogy javítson. A neveltségesség megöli a rosszat.

Ő Méltósága szánakozva nézett végig rajtam.

— Maga még itt tart? Kedves barátom, a min nevetünk, az tetszik és szívat egy ellen, hogy minden bakfis ujjongva gratulált magában Havasi Ibolykának. Csathó maga is megvallja, hogy aggódalmasan kereste története végén a költői igazságszolgáltatást és hogy mégis így fejezte be a regényt, csak úgy érthető, hogy egy kedves könyvet akart ajándékozni a felsőbb lányoknak, a kik — hogy is mondják maguk? — bukni fognak Ibolykára. Nos, nincs igazam? Isten vele!

Ő Méltósága egy váci-utcai üzletbe tért ki a válasz elől és én azóta is töröm a fejem, hogy hol keressem az igazságot: a könnyes szemű Ninettenél-e a tátrai szálló terrazon, vagy az Ibolyka igézzel és odaadással teli tekintetében a templom csarnokában . . .

K. V.

A párisi szalon.

Irta Návay Aladár.

Mialatt künn a harctereken aránylagos csend uralkodik s az óriás hóviharak tétlenségre kényszerítették a hadseregeket, azalatt a front mögött nagy harcok, erős attackok folynak Páris élelmiszerkészletei ellen.

A párisiak fáradhatatlanok ezekben a harcokban. Egész nap, késő estig, de különösen a napok bizonyos óráiban törtetnek nem szórványosan, hanem tömör sorokban az élelmiszer-üzletek ellen s összevásárolnak mindent, a mi csak kapható.

Nem a harci jelentéseknek van most nagy olvasóközönsége, hanem a nagy fűszeresek hirdetéseinek, a kiknek kommunikéit aggódó figyelemmel lesik az emberek, hogy azután rohanhassanak az üzletekbe s fáradság árán haza vihessék a drága pénzen beszerzett zsákmányt, az élelmiszereket.

Az állítólagos jól informáltak, a gazdasági stratégiák megsugják, hogy mi fog hiányozni s ott hagyván előbbi kedvenc mesterségüket, nem a harcoló csapatokról mondanak véleményt, tehetségüket most gazdasági téren igyekeznek érvényesíteni s oly sok tanácsot adnak a kormánynak, hogy ha az mindent meghallgatna, Franciaország lenne a világ éléstára.

De hát semmi sincs új a nap alatt.

Claudius idejében Róma inségben szenvedett. A földközi tenger kalózái kifosztották a gabonával megterhelt hajókat, a buza sem érkezett meg és a kenyér megdrágult. Cicero ajánlatára a senatus elhatározta,

II. Miklós, az oroszok elkergetett cárja és leányai.

hogy egy külön jogokkal felruházott tisztviselőt fog ki-nevezni. A nagy szónok javaslatára öt évi időtartamra Pompéjít bizták meg és hatalmazták föl a »potestas frumentaria« hatalmával. Ő vigyázott fel a kikötőkre és Plutark szerint ura volt a világ hajózásának és mező-gazdaságának. Ez volt a napjainkban már elfelejtett élelmezési diktátura ősi formája, mely most ismét fel-éledt modernebb alakban, nálunk *Kürthy* báró, a fran-ciáknál pedig *Herriot* szenátor személyében.

Mióta a vén Európában a hadban álló nemzetek-nél az élelmezés kérdése mindinkább aktuális lett s mióta a franciák, különösen a párisiak is kezdenek megismerkedni a maximális árakkal s az általuk agyon-gunyolt jegyrendszerrel, azóta igen érdekes változás ta-pasztható náluk, a mi a latin fajok sajátja: a jól élni akarás vágya és gondoskodás az élelmiszerek be-szerzéséről, hogy régi megszokott, jó életüket él-hessék.

Semmi sem drága, semmi sem sok, a mi élelmi-szer. Éppen úgy, minf a hogy egy kis táncosnőnek kicsiny magánlakással adóznak, az élelmiszereknek is meg van a jó kis helyecskéjük.

Ne beszéljünk a párisi lakások-nak falakban levő plakátjairól, ezek-ről a szekrényyszerű üregekről, melye-ket a tapéta az idegen szemek elöl díszkréten eltakar, — ezek csekélyek-nek bizonyultak. Tervezőik nem vol-tak elég bölcsék és előrelátó, nem gondoltak a blokádra.

Ellenben a párisiak előrelátása és óvatossága rendkívüli mérveket öltött. Hiába, 1870 árnyéka még mindig kísért s mindenkép jó a gondoskodás! Egy előkelő párisi házban nagy szükség van az élelmi-szerek sokféleségére: száraz főzél-kekre, husneműekre, konzervekre, pástétomokra, csokoládéra, cukorra, petróleumra szappanra és sok egyéb-re. Éléskamra hiányában hova lehet eltenni ezt a sok mindent? A konyhába? Ez nehéz, mert csak akadály volna a konyha-művészet gyakorlásánál. A hálószobákba? Ez is kényelmetlenséggel járna, s e mellett még ártalmas is lehet. A pince rendszerint nedves, a hol az áruk romlásnak indulnának. Sokan ezt már csak azért sem tennék, mert a Zeppelinek látogatása al-kalmával nem volna hely oda me-nekülni.

A szalonokban halmozzák fel tehát az élelmiszereket. Felgöngyö-lítették a régi Aubusson- és Sa-vonnerie-szőnyeget, leszedték a falakról az értékes festményeket s a kanapék a fal felé fordítva várják a zsákok érkezését.

Napról-napra szaporodnak a készletek. A földön cukorsüvegek tornyosodnak, a zon-gora fedelén konzervdobozok sokasága alkot szabályos négyszögeket, a sarokban levő lisztes zsákokból ki-szálló por ellepte a vitrinben lévő Pierrot, melyre busan néz egy porcellángalamb.

Az értékes karosszékek is már telvék. A szalon megváltoztatta színét, de még jobban illatát. A régi stílek, Louis XIV., Louis XV. eltűntek, helyükbe új jött: a »Style Potin« a nagy fűszeres stylusa.

Igy fest a párisi szalon a háboru harmadik évében.

A generációról-generációra szálló ősi mőtárgyakat helyettesítik a friss színes cimkéket viselő élelmiszerek, a melyekre nem kis büszkeséggel tekint a mindenek-előtt kényelmét annyira féltő párisi.

A demokratikus élelmezési cikkek eltűntették a féltve őrzött ősi ereklyéket, kimozdították azokat he-lyükből s elfoglalták a párisi lakás legszebb ékességét, a szalont, új színezettel ellátva, mely annál jobb, men-nél frissebb, míg a drága csecsebecsék eldugott he-lyekre kerültek, a hol porlepetten meghuzódnak s vár-ják ők is a háboru végét.

Különös képeskönyv.

Irta Ujhelyi Nándor.

— Régi életeknek emlékei. —

1. *Simplicius restsége és megintése a hasonnevű szent által.*

Vakartam, oly szorgalmasan vakartam, a hogy csak egy XII-ik századbéli olasz barát képes, ha egy elmés és művészi latin szöveget, netalántán görögöt, tragédiát, Meandert, Aristophanest vagy mit kell eltüntetnie, hogy helyette holmi szentnek, például Papilochusnak észrevételeit írjam a szentháromság és a bárány érdekfeszítő viszonylatairól. Vakartam derekasan, ájtatosan, hévvel. A kis színes ablakokon jóakarattal sütött be a juniusi nap és sugarai vihogva bukfenceztek kopasz fejem bubján. Kövér gömbölyű arcomon nyugodalom, istentisztelet, az urnak kedves egyszerűség honolt, míg fehér csuhámon némely vörhenyes és sárgásbarna csöpp, folt ékeskedett: emléke az iménti és jó ebédnek. Vakartam, megtisztítottam a szép sárgás pergamentlapokat az élettől, a fénytől, a bölcsességtől és örvendezve láttam, hogy már hány üres, felhorzsoltt lap ásit felém a sötétből, ordítva, sivitva merő ájtatóságból új írás után. Legalább hallani véltem, mint sürgetnek a pergamentlapok: Siess, Simplicius, kedves Simplicius páter, siess és ird fel ránk hamarosan a nagy Papilochus, a szent és okos Papilochus dissertációit, glosszáit. Siess, Simplicius.

És a mint munkálkodtam fentnevezett szent érdekében, füleimet lebbenő és édes hangok kezdték csiklandozni, mintha egy gyermek rozskalással ingerelné pajzánul. Felhorkantam és figyeltem. Fiesolei parasztnők lesznek bizonyára — gondoltam — kik az uton haladnak el a kolostor előtt és vidáman dalolnak, a kora nyári délután fényében bandukolva. Hallgattam a nótát, testem, mit a jó vörös bor felélénkített, lelkesülni kezdett. Topogtam lábaimmal, összecsucsorítottam ajkaimat, vállam, nyakam az ütemre mozgott és lecsaptam a vakaró szerszámokat. Pompásan éreztem magam, egy pillanatra — legalább elméletileg — füttyültem szent Papilochus értekezéseire és elméleteire, rengő menyecskékre gondoltam és pajkos mosoly bokázott ajkaimon át. Marjolainre és egy multkori estére gondoltam és elmerültem szerelmes képek képzelgetésébe.

Dörgedelmes hang riasztott fel. Simplicius — mondá a hang — Simplicius, miért nem szorgalmatoskodol? Avagy talán érdemetlen voltál és nem alkalmaztál a szent feladatra? Oh minő szomorú volna ez reám, ki védőszented volnék, vagy mi. Kedveltem valál eddig, Simplicius, kedveltem, mert ámbátor sokáig üttél a megrakott asztalnál és sokszor, szerfelett sokszor kísértettél meg és buktál el, mégis jámbor valál, Simplicius és szorgalmasan végeztél teendőidet. Sok régi és erkölcstelen művet levakartál és sok emelkedett szent érdemes művét irtad a helyükbe. Ekkor a szent hangja ellágyult és gyűgyögtető hangon suttogta fülemben: — Vakarj, Simplicius, vakarj! Ezután a hang percenként 333 méter sebességgel eltávozott, egyedül hagyva engem.

Elérzékenyedtem. Az utolsó szavak alatt úgy éreztem, mintha egy jó, puha, zsirdus anyai kéz kenegette volna gyengéden kopasz fejem bubját és szemeimből nagy, felette üres, gömbölyű könnyek buggyantak ki és lecsöppentek a pergamentlapra, oly zajt hallatva, mint mikor suta, kóbor verebek ütögetik csőrükkel télen az ablakokat. Majd ásitottam egyet, szomoruan pislogtam az ablak felé, elandalogtam az átélt csodán, elmondtam takarékos, de mégis elegendő számú Miatyánkot és Ave Máriát szent Simplicius tiszteletére, jobbülést fogadtam és lelkesen felragadtam nemes munkálkodásom magasztos szerszámját: a vakarót.

legyesbényei dr. Fekete Tibor főispáni titkár, pálcás ur.

Uher felv.

2. *Antonio, ifju firenzei patricius, egy március délelőtti sétája.*

Aranyba foglalt drága köveket nézegettem, azután kidolgozatlan, nagy darab félékköveket, achátot, sardonixot, beryllt, jászpist és lapis azureát és még másokat. A hatalmas ablakok felé tartottam és gyönyörködtem erezetük rejtélyes sávolyaiban, felhőző pontjaikban. Illatos, kora március volt, üde és langyos tavaszi szél suhant felém az Arno felől. A napfény előkelően és derűsen vonult be termembe, mint egy ifju, sárga atlaszruhás, uszályos marchese. Letelepedett, szinte suhogva, a vörös brokáttal bevont zsöllyékbe, végigtáncolt finom bokáival mintegy, az asztalok elefántcsonttal és mozaikkal kirakott lapjain, odatapadt a falakat díszítő vörös liliomokhoz. Otthonosan, kedvesen érezte magát nálam. Bekukkant az intimus sarkokba, hozzásimult sötétkék házi köntösömhöz, megcsiklandozta ingerlő, nedves nyelvvel csupasz, fehér nyakamat. Olyan volt, mint egy kedves, bohó, elegáns szerető. Odamentem a kis ébenfa-állványhoz, melyen kegyelt könyveim simulnak egymáshoz, lelkem háremének békés asszonyaiként, habzó selyem és tapadó, színes bőrökbe kötve. Hosszúkás, nagy gyűrűkkel borított ujjaimat végigfuttattam sorukon, mint hárfa hurjain és gyengéden kihuztam egyet. Odaléptem egy ablak előtt levő hatalmas támlásszékhez, mely mélyen, kényelmesen fogadta be testemet akár egy hintó öble. Olvasni kezdtem. Aristophanes *Madarak* című komédiája volt, ez a napsütötte, görög pajzanságu felhő kakukvár, hol diadalmas kurjongással keringtek az elmésség manói, halkan, derűsen imbolyogtak a kifestett szüzeckék és kéjelgő asszonyok. Az egész könyv ifju volt, bölcs, vidám, délelőtti, márciusi napsütésű, firenzei. Mondogattam a csendülő és lejtő pompás görög szavakat, majd betettem a könyvet és bámultam merengve a drága kékségű levegőn keresztül Hellas felé.

Megkérdeztem Saleit, a totumfacot, itthon van-e Lionardo. Az igenlő válaszra benyitottam a műterembe. Az éltesedő mester ott ült egy női arckép előtt töprengve, valami hideg kábultsággal hadakozva az arc, a

nézés különösségével. Tiszteletteljesen és kedvesen köszönve leültem. Felkelt helyéről és letéve az ecseteket odalépett hozzám és megállva előttem, szólt:

— Nos, kedvesem, mi van veled tegnap óta, hova suhantak el gondolataid?

Hangja erőteljes, behizelgő és mégis némiképp törődött, elernyedtt volt, mint maga az ember. Gyengéden nézett reám mint egy férfias és bölcsen szép ifju leányra. Szerette bennem a nagy hadakozó és energikus szellemi ősök utódját, a nőiesen intenzív érzelmességemet, a mozdulataim enervált gyengédségét és főleg a vágyakozó lendületet a szép, egyre és mindig a szép után. Érezte a közeledő aggság bajait. Anyagi gondjai voltak: a firenzei tanács felette szűkmarku volt és szomorúan gondolt vissza a Moronál eltöltött időkre. Bejárta Itáliát és visszatért, újra visszatért a gyönyörű, az első Fiorentiába. Nagyuri, grandseigneur lénye vágyódott az elmúlóban levő pompa közepett a szolgálak serege, az udvari fény, az ember imádása után. Ugy érezte, hogy isteni lénye némiképp megfakult, illata kevésbé megkopott és arra gondolt mégis, elmegy I. Ferenchez. Szeretett engem és az utolsó évben barátjának, társának fogadott. Szeretett — azt mondotta egyszer — mert olyan vagyok, mint az eszményi, különös szent női, kiket festett és kik valójában nőies és előkelő férfiak voltak. Nem is szerette az igazi asszonyokat, a miképp ő maga sem volt igazi férfi. Szerette a szép, arisztokratikus és művészi emberfaját: a bájos és esztetikus férfiakat, a nemes és derűs virágzó nőket: mindenkit, ki fentartás nélkül bölcsen és szépen mégis élvezte az életet.

— Utálatos — mondotta nekem, vállamra téve kezét — a munka, Antonius. Ellenszenves plebejusi valami, legyen bárminő nagy és művészi. Méltatlan, kedvesem, az alkotás az igazi lángészhez. Szépen, nagyszerűen élni, felszívni az élet minden gyönyörűségét. Figyelnél a lelkünk minden finomságára, különösségére, értékelő, műértő agygyal: ez a mi jó és előkelő. Élni pompázatos termekben, brokátok és drágakövek között, nemes asszonyok szép ifjak körében. Gyűjteni a bölcs könyveket, a képeket, pazar lendülettel szórni a zengő aranyakat. Élni, Antonius. És nem dolgozni, és nem vergődni, nem meghajolni, Antonius.

Legyintett kezével ez a legnagyobb embere két századnak, két ragyogó, dús termésű századnak, fáradtan, némiképp lemondóan, talán ezuttal zokogva bensőjében.

— Irigyelnélek, Antonius — mondotta tovább nekem — ha nem volnál szépségesen ifju és kedvesen bölcs: mert te élhetsz így. Nem zavarnak meg gondok és nincsen meg benned az átkos festékhez, márványhoz vonzó teremtő erő, mely visszataszít az éleled megalkotásától. De én? Oh én... Menjünk sétálni!

Végigmentünk Firenzia napos utjain és az emberek figyelmesen, hosszan néztek utánunk. Pillantásaik színes pillangók és csunya legyekként röpködtek körülöttünk. Így mentünk mi: én és da Vinci. Kiértünk a városból és bandukoltunk csendességben a Pisa-féle vezető uton. Ugy éreztük az egész mindenség friss ibolyaszagu és mint derűs kék zafir ragyog. Karonfogva mentünk és hallgattunk. A mezőkön csirázott a vetés, a közeli kis hegyeken fiatal zöld sarjadzott: nekiindult az élet egy új tavasz fiatalságának. Éreztem szinte, mintha a jövőm felé haladnék és láttam Lionardo arcán, hogy multja jut eszébe. Mindenfélére gondoltunk, de voltaképpen semmire sem. Csak életünket éreztük és nem beszéltünk. Levettem fővegemet és göndörhaju fejemet szinte belemerítettem a kevésbé langyos, illatos levegőbe. Megállottunk egy dombon és hátranéztünk.

Bárczy Istvánné sz. Luczenbacher Edith.

Gaiduscheck felv.

Harangzugás szelte keresztül diadalmas csengéssel a levegőt. Firenzia mint egy ismeretlen, fehér drága kő fénylett a nap-áradatban, Dél van, mondottam. Egymásra néztünk, azután elindultunk ketten, karöltve vissza a városba...

3. Jakob Böhm különös látomása.

Igaz és nagyon mély ismeretem van Istenről: mondottam néhány hivemnek, befejezve egy tanításmat a görllitzi kis erdőben, egy szomorú őszi délutánon. Melancholikus voltam, de azért valahogy elégedett is. A Morgenröte im Aufgang terjedt, a hívők rajongva csoportosultak körülöttem, Amsterdamból is imént kerestek fel levelekkel. Nagyon nyugtalan voltam az utóbbi időben, látomásaim voltak folytonosan, az extázis szenvedővé apasztotta arcomat és az ősz is megviselt nagyon.

Elváltam a többiektől és hazaballagtam az őszi alkonyatban egyedül. Lapozgattam az új testamentumot, irtam is valamit, azután lefeküdtem. Éjfél után egy-két óraker különös látomásaim voltak. Meztelen lábakkal, sárga lebernyegben haladtam végig Görllitz utcáin. Szemközt jöttek velem emberek, asszonyok, de nem láttak ők engem. Ugy láttam, mintha valamennyien különféle színű fénybe volnának burkolva. Láttam különböző kék, zöld, veres, sárga, lila, mindenféle egy és több szín árnyalatában váltakozón burkolt embereket és úgy éreztem, mintha a színeknek volna valami isteni titokzatos értelmök, mintha azok volnának a lelkek. Azután kiértem a városból. Mikor egy magaslatra értem, visszafordultam a város felé. A házak felett színes csóvák, különféle és szeszélyes alaku görbék remegtek,

Az északi harctérről. Balról-jobbra: Berzeviczy ezredes, Apor báró altábornagy, Blaskovich főhadnagy, Erreth százados, Jóny tábornok és Bardis főtörzsorvos.

fénylettek és váltakoztak. Megkerestem a magam házát és afelett cikk-cakkos ezüstös kék vonalakat és arany meg zöld spirális görbületeket láttam. Nem tudtam mindezekről, hogy voltaképp micsodák, de úgy éreztem mintha keresztül-kasul ismerném minden ház embereinek a lelkét, a szenvedélyeit, érezném a gondolataikat, látnám multjukat és sorsukat. És ez nagyon szomorú és kétségbeesítő volt. Elfogott újra az az egészen melancholikus és nagyon szomorú érzés, mely megragadott egy szerfelett különös napon, még mikor varga voltam egyszerű ember. Mintha agyamnak egy rejtelmes üregében valami újra felpattant volna és egész bensőmben eláradt volna fájdalmasan és végzetesen a könnyek sósárja.

És ekkor éreztem, hogy valaki vállamra tette kezét. Felnéztem: egy fehér ruhás, szőke szakállas, bánatos szemű fiatal zsidó volt. És hallottam, mikor mondotta: szegény Jakob Böhm, olyan szomorú vagy most, minő én voltam egyszer, szegény Jakob Böhm. . . .

LIRA.

Két oldalt döllyfős diszörséget állnak
Pompás gyászhoz szokott jegenyefák,
S már látom tar falát szörnű kriptádnak,
Szegény, félnék, gyér könnyeimen át.

Virágaid, akár szép szemed nem rég,
Szeliden, szótalan köszöntenek
S én, a hálátlan, léha, ritka vendég,
A küszöbön tullélni nem merek.

Csak öntudatlan mormolok magamban
Egy tőled tanult régi, szép imát
S a kezem, mintha téged simogatna,
Dermedt virágok szirmát hinti rád.

Egy hívő csókot sáppadt ajkam rányom
A köre, hol áldott neved ragyog;
És töröm lelkemet egy nagy talányon,
Melynek bús megfejtése én vagyok.

Dedinay Ernő.

SZIKRATÁVIRAT.

*Szöszke, kis leányka
Tipeg szaporán,
A fiu utána
Az utca során.*

*Egymásra se néznek,
Sietnek tova,
Szólani se mernek, --
Két kis ostoba!*

*De ha már ragyognak
A hold s csillagok,
Mindegyik kiválaszt
Egy-egy csillagot.*

*S szikratávirattal
Úgy izengetik,
Hogy ők egymást milyen
Nagyon szeretik.*

Angyal Emil.

Százsorszép.

Elbeszélés.

Irtá Lázár István.

(Vége.)

— Tisztelet a győzőnek! Tisztelet a holtaknak! — kiáltotta a Karkász tele-torokkal. — A harc élet s ha halál, — szép halál. Én kiviszem e két vitézt a törvények oltalmából Végezzék el egymás között. A párviadalt kihirdetem. Kürtös!

Visszalépett.

— Tra ta-ti-ta . . . !

A mének nyihogva toporzékoltak gazdáik alatt. A zaj elült. A mezőn végigborzongott az izgalom. A Karkász harmadszor is jelt adatott.

— Rajta!

Összefuttattak vad irammal. A farkasfelhők rohanak egybe olyan fergetegesén. A mének is úgy törtek egymásra, mint régi ellenségek.

— Megöli! — azt mondja Tuhutum.

— Meg, — sóhajtotta Horka.

Megpörgette Kulpun a buzogányt s lecsapott. Bogáth bivalybőrpajzsa nagyot dördült s kétfelé hasadt.

— Éljen!

— Megöli . . .

A mének szétfutottak. Most Kulpun került a küzdőtér balfelére. Gondolt egyet s ő is eldobta a pajzsot.

— Tra-ta-ti-ta . . . !

Szembe rohantak, fölágaskodtak a kengyelvasban s két kézre kapták a csatabuzogányt. Egyszerre sujtottak s nagy, tompa csattanással pofon csókölták egymást a hétcstillagos szaka-fegyverek.

— Éljen!

A mének gazdáikat ismét helyükre ragadták.

— Kulpun kétszer jobb erőben vagyon!

— Bogáth pedig, ahogy látom, kétszer olyan ügyes . . .

A versenybíró a zászlós kopját meglengette s a mének nyihogva törtek harmadik rohamra. Dübögött a pást. De most hirtelen megtorpantak, két lábra kaptak, körbetáncoltak lobogó sörénnyel, aztán röhögő orrcimpával egymásnak feszültek.

— Huj! Huj! . . . — zúgott a mező.

Kulpun még magasabbra nyomta magát a kengyelvasban s hátrahuzta buzogányát, hogy annál na-

gyobb sullyal vágjon egy utolsót... de az aranyderes mén beugrott villámgyorsan és Bogáth buzogánya egy szempillantással előbb helybeért.

IX.

A mező elnémult.

— Kulpun elesett! — harsant meg azután.

Ott feküdt a földön sötét vérben. Olyan volt a koponyája, mint a szertetőrt cserép.

— Elesett a seregek erőssége! —

A nép köréje sereglett. Siránkozás indult. Tuhutum komoran ült a gyöngyös nyeregben s a nagy halottat nézte.

— Fogadtam vóna a vezéri botomban...

— Jó ütés vót, — jegyezte meg Horka!

— Jőjjenek a siratók!

Előálltak a vénasszonyok, kiknek az volt a tiszte, hogy a holtakat elsirassák és eldicsérik. Bogáth vitéz leszállt a csataménről és a fejedelem elé állott bűnbánóan.

— Büntess meg, uram!

Tuhutum intett, hogy várjon a sorára. Odament hát Bogáth is a halott lábához s a fejét bura csüggesztette.

— Kulpun elesett! — hangzott a sátorköz felől.

Vékonyan, mint a pókhálósál, nótát kezdett a vénasszonyok vénasszonya a seregek halottjáról:

*Kulpun vitéz nagy hős vala
S ehejt mégis halván hala...*

A kar utána dűnnyögte csendesen.

*Bévert fejvel földön vagyon,
Buzogányval ütték agyon...*

A Karkhász kiadta a rendelkezést, hogy hívják elő a gyászkontösös testvivőket.

*Nem birt az ő erejével,
Megfizeté az fejével...*

Kuncogtak a vénasszonyok. A nép megindultan hallgatta, csak némely bakarasnyi sühedér-legény kacagdosott a szomorú versen. A vénasszonyok vénasszonya fátyolt vetett a multra.

*Hakár így vót, hakár úgy vót,
Ki-ki lássa, Kulpun meghótt...*

Sikoltás hallatszott a sátorköz felől. Homlokra terített kézzel támolygott elő Kulpun özvegye. Utat engedtek neki ő szép halottjához.

— Édes uram, Kulpun!...

Ráborult s lelkéből jajveszékelt. A vénasszonyok vénasszonya megvigasztalta a szegény özvegyet:

*Fődbe megyen éjju teste,
Nem halál az ő eleste!*

Könnyü a siratónak, nehéz a sirónak. Még a kő is megsajnálta volna a patyolat-menyecskét.

— Én édesem, lelkem — Kulpun!...

Tuhutum ur szomorú tünődéssel simogatta szép, fekete szakállát s jámborul hallgatta a kar énekét.

Magyar Országos Központi Takarékpénztár a f. hó 24-én tartott közgyűlés elé azt az indítványt terjesztette, hogy az alapszabályszerű levonások után a részvények most esedékes osztalék-szelvényét a tavalyi 70.— koronával szemben 75.— koronával váltsa be. — Az intézet igazgatósága az eddigi helyettes-vezérigazgatót, dr. Metzler Jenő urat, vezérigazgatóvá nevezte ki.

Fanta Géza 7-es huszárörnagy az északi harctéren.

Magánfelvétel.

*Reátéként az Ég-Atya,
'Eriggy, Kencöl' — megfuttatja...*

A menyecske nagy zokogása sirássá csendesedett, de ahogy az ura gyilkosára pillantott, arcára borította tenyerét s jajgatni kezdett, pedig a vénasszonyok vénasszonya mindenképpen azon volt, hogy kedves, gyenge szívét vigasztalja.

*Kencölszeker csillaglova
Viszi Kulpun lelkét tova...*

A nép bölintott, hogy — megérdemli!

*Viszi, viszi éghatárig,
Az Napisten udvaráig...*

A sirató-boszorka csuf arca megszőpült a gondolattól. Sovány kezét fölemelte s a kísérő-kar fölszárnyalt lelkesen:

*Tuhutumnak az szógája
Napistennek lön kopjása...*

A gyászkontösös testvivők az ének végére odajöttek a jegenye-rudakkal, hogy fölvegyék a hőst, de Tuhutum ur intett, hogy várjanak. Aranykantáros ménjén kiléptetett s megállt a halott fölött. Nap-szemét meghordozta népén, aztán megszólalt szomorú fennszóval.

— Elesett az én erős vitézem! Az is nagy hős, ki meg tudá ölni. A béke a holté. Az ítélet az élőé.

Alapítva 1862.

CUENDET CONSTANT

svájci órás

Budapest, IV., Kígyó-tér 5. szám.

Az órás szakmát felölelő összes zseb-, nipp-, fal- stb. órák raktára. :: ::

KARCSATTÓRÁK. JAVÍTÁSOK. KATONAÓRÁK.

Nem akartam vitézeim véreomlását s megmondottam, hogy megbüntetem azt, a melyik hatalmat nyer a másik felett. Állj ki, Bogáth!

A kopjás kilépett.

— Kegyelmezz! — hallatszott a sorból. — Kegyelmezz, fejedelem ur...

Az öregek örege szólt.

— A nép nevében kérlek... — furakodott elő alázattal. — Én ott valék, mint szemtanu! Bogátháratlan, mint a bárány... Kulpun kezdi vala...

— Kegyelem! — hallatszott mindenfelől.

A fejedelem a térdeplő asszonyra mutatott.

— Odanézzetek! Bogáth özvegségbe és árvaságba hervasztá öreg Kusid ur leányát. Ott térdepel ő fájdalomban. Kegyelmet kértek s nem gondoltok arra, hogy ki leszen a menyecske-asszonymnak a gyámolítója?

A nép elhallgatott.

— Az, a ki megölé az urát! — kiáltotta az öregek örege hirtelen gondolattal. — Ugy illi!

— Bogáth! — kapta föl a nép az igazság szavát.

— Őt illi!...

Tuhutum elgondolkozott.

Százsorszép előtámolygott s kisirt szemével föl nézett a hetedik nemzetség fejére, majd lesütötte könyes szép pilláját. Tuhutum intett a Karkháznak, hogy Kulpun testét vesse el onnan...

— Hallád-e a nép szavát?

— Igen...

Tuhutum fölegyenesedett a gyöngyös nyeregben.

— Itéletet teszek s kegyelmet cselekszem a népért, ha beléegyezel.

Az özvegy zokogásba tört.

— Hogy-hogy lehetnék, óh fejedelem, annak az embernek a felesége, ki megölé az uramat?...

— Hogy-hogy cselekednék ilyen dögöt? Mit szólna énfelőlem, a ki esmér? A sátrak népének...

— A nép akarja! — szólt közbe Tuhutum.

— Nem... nem lehet...

— Te mondad.

Bogáthra mutatott villámló tekintettel.

— Vessétek a bünösök vermébe!

Fájdalomba révedve állott Százsorszép menyecske, de fölrettent a kábultságból s megrázta lelkét a tavaszi vihar, ahogy Bogáthot megrohanták. Tuhutum elé vetette magát:

— Uram!... Kegyelem!... Ne haljon halált mind a kettő...

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab.

Osztálysorsjáték XXXVIII. sorsjáték I. osztályára

szóló sorsjegyeket felhívogáltak, azok a főárisítónak ársztus vegett kiadtak

A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték

Sorsolási Terve.

Harmincznyolczodik Sorsjáték.

110.000 sorsjegy, 55.000 nyeremény.

Húzás: 1917. Április 13. és 14-én

Betét 12 korona

I. osztály.

1. nyer. 60000
1. a 20000
1. a 10000
1. a 5000
3. a 2000 6000
5. a 1000 5000
8. a 500 4000
30. a 300 9000
100. a 100 10000
3350. a 40 134000
3500 nyer. 1.263000

Húzás: 1917. Május 16. és 18-án

Betét 20 korona

II. osztály.

1. nyer. 70000
1. a 25000
1. a 10000
1. a 5000
3. a 3000 9000
5. a 2000 10000
8. a 1000 8000
20. a 500 10000
110. a 300 33000
4350. a 80 348000
4500 nyer. 1.528000

Húzás: 1917. Június 13. és 14-én

Betét 32 korona

III. osztály.

1. nyer. 80000
1. a 30000
1. a 20000
1. a 15000
3. a 10000 30000
5. a 5000 25000
8. a 2000 16000
10. a 1000 10000
120. a 500 60000
4850. a 130 630500
5000 nyer. 1.916500

Húzás: 1917. Július 11. és 12-én

Betét 40 korona

IV. osztály.

1. nyer. 90000
1. a 30000
1. a 20000
1. a 15000
3. a 10000 30000
5. a 5000 25000
8. a 2000 16000
10. a 1000 10000
120. a 500 60000
4850. a 170 824500
5000 nyer. 1.120.500

Húzás: 1917. Aug. 14. és 16-án

Betét 32 korona

V. osztály.

1. nyer. 100000
1. a 30000
1. a 20000
1. a 15000
3. a 10000 30000
5. a 5000 25000
8. a 2000 16000
10. a 1000 10000
120. a 500 60000
3850. a 200 770000
4000 nyer. 1.1.076.000

Húzás: 1917. Szeptember 12-től Október 10-ig

Betét 24 korona

VI. osztály.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

1.000,000 Egy millió korona.

1. nyer. 600000 600000
1. a 400000 400000
1. a 200000 200000
1. a 100000 100000
1. a 80000 80000
1. a 60000 60000
1. a 50000 50000
1. a 40000 40000
1. a 30000 60000
1. a 25000 50000
1. a 20000 80000
1. a 15000 75000
1. a 10000 250000
1. a 5000 250000
1. a 405 2000 810000
1. a 760 1000 760000
1. a 1140 500 570000
1. a 30600 200 6.120000
33.000 nyerem. és jut. Korona 10.555.000

Budapest, 1917. Márczius hó 18-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Tolnay. Hazay.

Pfeifer Ferdinánd-féle könyvkereskedésben

MINDEN KÖNYV KAPHATÓ!

(Zeidler Testvérek)

Budapest, Kossuth Lajos-utca 7.

A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság Madarassy-Beck Miksa báró elnöklésével tegnap tartotta meg rendes közgyűlését. A napirend első pontja az igazgatóság jelentése volt, mely az intézet további erőteljes fejlődését világítja meg s amelyet a zárszámadás adatai kapcsán ismertetünk. A felügyelőbizottság jelentésének felolvasása után a közgyűlés elhatározta, hogy a kimutatott 3,110.493.91 K tiszta nyereségből (tavaly 3,001.346.75 K) az alapszabályszerű jutalékok levonása után, a tartalékalapba 300.000. K (tavaly 300.000 K), utaltassék, miáltal az 7 millió 800.000 K-ra emelkedik, az intézeti házak értékéből 50.000 K irattassék le, a nyugdíjpénztár 50.000 K-val javadalmaztassék, a részvénytársaság 1917. március 19-től kezdve 34 K-val = 6.8% (tavaly 33 K = 6.6%) és a még forgalomban levő 1000 darab alapítói részjegy szelvénye 29 K-val (tavaly 27 K) váltassék be, míg a fennmaradó 277.808.80 K új számlára vezetessék elő. A közgyűlés a tiszta nyereség felosztása iránti javaslatokat elfogadta és a napirend értelmében áttért a választásokra. Megválasztották az igazgatóságba: Madarassy-Beck Miksa báró, bocsári Frankl József, Horvát Lipót dr., Pejacsevich Tódor gróf, Goszthonyi Mihály dr., Kronberger Lipót, Poór Jakab; a fiók-felügyelőtanácsba: Pásztély Jenő dr. és Waldhauser Géza dr.: a választmányba Tabakovits Miklós és Várady Gábor dr. A közgyűlést az igazgatóság alakuló ülése követte, amelyen Madarassy-Beck Miksa báró alelnökké választott.

TÖRÖKÖK

Írta: DOBAY ISTVÁN

A TÁRSASÁG KIADÁSA. ÁRA 5 KORONA

Megrendelhető A TÁRSASÁG kiadóhivatalában,
Budapest, IV., Reáltanoda-u. 18. sz.

HUT-
SALON PONGRÁCZ MARGIT NŐI-
KALAPOK
TELEFON: 68—43. TÜRRE-ISTVÁN-U. 8.

Brachfeld F.

Ő csász. és apost. kir. felsége kamarai szállítója.

Uri ing és divatujdonságok.

Uri ruházat mérték szerint.

Női és férfi kész felöltők.

Budapest, V., Dorottya-utca 1. Gizella-tér sarkán.

Különlegessége: Tábori selyeminge.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség. —

Miklál. A novellát visszaküldtük abban a reményben, hogy telik onnan jobb is. Színházi irásokkal el vagyunk látva. — *Ibolyás réteken.* Nem vált be. — *L. M.* Előre semmiről sem mondhatunk véleményt. Lássuk az írást! — *Legenda.* Egy kicsit erőltetett. Nem közölhető. — *Mikor? Soha.* — *D. K. Sümeg.* A kéziratot szívesen várjuk. Az illusztrációt természetesen visszaküldjük. — *B. E. Besztercebánya.* Gyenge felvétel. Nem közölhető. — *B. A. Königrätz.* Türelem. Mihelyt sorra kerülhet, jönni fog. — *Illy.* Nem aktuálisak. — *B. F. G. Tábori posta 84.* Mindig szívesen látjuk. Üdvözlét. — *S. A.* Regényt egyelőre nem közlünk, csak hosszabb elbeszélést. — *N. Sz. Tábori posta 62.* Gyenge felvétel. Használhatatlan. — *R. Viktor. Tábori posta 14.* Homályos. Nem közölhető. — *Asszony a táborban.* Nem vált be. — *F. Gy. Apagy.* Gyenge amatőrfelvétel. Nem reprodukálható. — *Gy. M. Tolna.* A rajz nem érkezett hozzánk. Kézirateit szívesen vesszük. — *Többeknek.* Koronázási képeket oly tömegesen kaptunk, hogy még a jóknak sem szoríthattunk valamenyinek helyet. — *L. A. Oroszvár.* Gyenge felvétel. Nem közölhető. — *Nyirvidék.* A kép sérülten, összetörve érkezett, úgy hogy nem használhattuk. — *A velencei váza.* Jobbat is kapunk onnan. — *Gy. R. B.* Közölhetetlen. — *Ibolyák.* Bizony a remény remény maradt. Talán majd rózsanyilás idején...

Felelős szerkesztő: DOBAY ISTVÁN

Laptulajdonos: DOBAY ISTVÁN és SZÉNÁSY SÁNDOR DR.

Nyomatott Pápai Ernő műintézetében Budapest. Telefon 127—05.

Rosenstingl

Régiségek, szőnyegek, műtárgyak.

Budapest,

IV., Deák-tér 4. — Telefon 6—76.

Szombathely.

Sopron.

Modern Szinpad

Budapest, IV. ker., Koronaherceg-utca 6.

Minden este színre kerül a szín-
házavató műsor és fellépnek:

Medgyaszay Vilma, Mészáros Giza,
Kökény Ilona, Vendrei, Rózsahegyi,
:: Boross, Sajó, Békefi, stb. stb. ::

Tábori mise a Kárpátokban. A középben Hofmann Péter altábornagy vezérkarával.

Orosz foglyok egy felvidéki tót faluban.

Gózonny István huszárfőhadnagy felvételei.

TÖRÖKÖK

IRTA
DOBAY ISTVÁN

A TÁRSASÁG
KIADÁSA

VÉGH G

Urmánczy Nándorné
Szakácskönyve

az uri világ izlése.

Ára kötve 4 korona 40 fillér.

Jövedelme a háboru árváié.

Megrendelhető A Társaság kiadó-
hivatalánál, Budapest, IV. kerület,
Reáltanoda-utca 18.

**Asszonyokat érdeklő
könyv!**

A NŐI DIVAT MŰVÉSZETE

IRTA IFJ. GONDA BÉLA.

:: Ára 3 korona ::

Megrendelhető A Társaság
kiadóhivatalában.